

jo aikaisin aiheuttanut rodun keinotekoisien parantamisyrittöiden eläinmaailmassa ja nyt vihdoinkin myös ihmisrodun parantamisen samanlaisilla keinoilla. Se on synnyttänyt erityisen tieteenhaaran, n. s. engenanikan, jonka perustajana voi pitää Francis Galtonia ja joka on saanut paljon käytännöllistä kannatusta varsinkin Amerikassa. On esim. herännyt se vaatimus, että alarvoiset ihmiset eivät saisi siittää lapsia, mutta suoritetaan kyllä sukupuolitoimituksen, mikä vaatimus käytännöllisesti on paljon helpompi toteuttaa kuin moni luulee; ainakin helpompi kuin vaatimus, että avioonpyrkivät ovat ennen avionsolmimista sukupuolisessa suhteessa tutkittavat, mikä toimenpide tietysti edistäisi yhtymisiä ulkopuolella avioliittoa.*) Tämä ihmisrodun ruumiillinen parantaminen on ilmeisesti yksi sosialismin tehtäviä, joka yleensä tarkoittaa ihmissuvun jalostamista kaikissa suhteissa ja kaikilla aloilla.

21. 10. 24.

MITÄ ON RAKKAUS JA MITEN SE SYNTYY?

Kun nykyinen kasvitieteen professori Helsingin yliopistossa oli nuorimies, niinkuin minäkin, kirjoitti hän 1870 luvulla Finsk Tidskriftiin leikkilisen kirjoituksen rakkauden basillista, joka aikaansaapi hyvin vaikean ja kaikkea muuta kuin helposti parannettavan taudin. Tämä on tietysti vielä ratkaisematon hypoteesi (otaksuma), joka sietää vahvistusta totiselta kannalta.

No, mitä nyt sitten se rakkaus on? Totta tosiaan, siihen ei olekaan niin helppo vastata. Mutta kyllä me

*) Amerikassa, missä toimiin tämmöistä tutkimusta vaaditaan, on kuitenkin ryhdytty tämänkin epäkohdan poistamiseksi, (vert. Geza v. Hartmannin kirjaa: Die Raosenhygiene in den Ver. Staaten).

voimme sanoa, että se on joku mahtava vetovoima, joka vetää toisen olennon toista kohtaan, niinkuin esim. magneetti vetää rautaa puoleensa. Tahi se on, vielä paremmin sanoen, ikäänkuin jonkunlainen kemiallinen »affiniteetti», sillä tässä vetää toinen alkuaine, niinkuin rakkaudessaakin, toista puoleensa, ja hylkii toisen: niin esim. vetää kloori raudan puoleensa, mutta hylkää kuparin.

Kuten muut vaikutelmat ihmiseen käyvät aistiemme kautta, niin syntyy rakkaus meissäkin yhden tai useampien aistimien avulla: näitten välityksellä syntyy rakkaudenkin tunnelma.

Eittämätön tosiasia lienee, että etupäässä näkö ensi asteessa herättää mieltymystä toisen sukupuolen olentoon, toisin sanoen, tämän olennon kaunis ulkomuoto ja viehkeä katse. Tästähän meillä on lukemattomia todistuksia. Niin esim. lausuu eräs kertoja muinaisuuden loistavimmasta kaunottaresta, Laiksesta, että hän »vaatteissaan oli kaunis, mutta ilman vaatteita kauneus itse», ja yhdestä yöstä hän sai tuhat entistä Suomen markkaa; toisesta muinaisuuden kaunottaresta, kuvanveistäjä Praxiteleen rakastajattaresta Fryynestä kerrotaan, että kun hän esiintyi tuomariensa edessä ja siellä riisui vaatteensa, vapauttivat nämä hänet yksinomaan hänen kauniin vartalonsa takia. Stratz, joka m.m. on julaissut kirjan naisellisen ruumiin kauneudesta (ehkä suomeksi-kin), luettelee tämän ruumiin pääasiallisimmat vetovoiman ilmiöt. Mutta ei ainoastaan ulkomuodon ääri-
viivat, vaan yhtä suuressa määrässä monet muutkin ulkonaiset ominaisuudet vetävät suuresti puoleensa, kuten esim. käynti, käsien ja pään, ylipäänsä koko vartalon liikuntatapa y.m. Suuri tutkija Ellis väittää kuitenkin, aivan oikein, että esim. »nainen ei välttämättömästi ole puoleensa vetävä, mikäli hän on vain kaunis; vieläpä suuri kaunotar voi osoittaa vähäistä vetovoimaa».

On myös väitetty, että (ihmisruumiinkin) tuoksulla olisi suuri merkitys rakkauselämässä. Jo raamatun

»korkea veisu», joka on puhdas rakkauslaulu ilman mitään uskonnollista merkitystä, antaa rakastajan sanoa: »Sinun rintasi tuoksu on niinkuin omenien tuoksu.» Eräs nainen uudemmilta ajoilta vakuuttaa, että miehen tuoksu hänen rakkauselämässään on ollut keirassaan vastustamaton. Tolstoi kertoo »Sodassa ja Rauhassa», että kreivi Pjotr päätti naida prinsessa Helenan, sittenkun hän tanssiaisissa oli hengittänyt hänen ruumiinsa tuoksua, ja Ranskan kuninkaasta Henrik III:sta on todistettu, että hän rakastui naiseen, kun hän eräässä tanssialin sivuhuoneessa oli käyttänyt tämän sinne jätetyn paidan käsiliinana. — Kuulosta, rakkaustunteen herättäjänä, on meillä vähemmän todistuksia; mutta aivan todennäköiseltä näyttää, että säveltäjä Richard Wagner rakastui ystävänsä vaimoon, Maria Wesendonkiin, soiton välityksellä ja moneen on todistettavasti suloinen ihmisääni vaikuttanut hurmaavasti.*)

Rakastumisen loppuasteella on tietysti koskettelemisella erittäin suuri merkitys, varsinkin suutelolla, puhumattakaan muista kosketuksista; useat eläimetkin suutelevat, tietysti omalla tavallansa. Mutta tämä rakkauden ilmaisumuoto on monelle ihmisrodulle aivan tuntematon, ja vielä merkillisempää on, että n.s. olfaktoorinen suudelma on paljon enemmän levinnyt maailman kansoissa kuin suulle suuteleminen. Edellinen tapahtuu niin, että nenä pannaan rakastetun henkilön poskelle, hengitetään suljetuin silmin syvästi sisään ja huulet, koskematta poskea, lievästi maiskuttavat: kiinalaiset esim. pitävät suulle suutelemista inhoittavana ja epäilemättä on tuo toinen suutelemistapa paljon terveellisempi, ainakin epäilyttävien henkilöiden suhteen.**)

Mutta kaiken tämän ohessa ei saa unohtaa, että rakkaustunnelmaan vaikuttavat lukemattomat henkiset vivahdukset, kuten hilpeys, sievä käytöstapa, älykkäi-

*) Tästä asiasta saapi hauskoja tietoja tri A. Elsterin kirjasta „Musik & Erotik 1925“.

**) Lontoossa näin paljon lapsia, joiden ympärillä oli nauha kirjoituksineen: „Do not kiss me“ (älä suutele minua).

syys, hyvyys y.m. jotka ovat, tahti joiden ainakin pitäisi olla yhtä painavia rakkauden solmimisessa, tietysti korkeimman olennon, ihmisen rakkauselämässä. Sitäpaitsi vaikuttavat, varsinkin nämä henkiset ominaisuudet eri tavalla naiseen ja mieheen: miestä viehättää enemmän rakastettavan olennon hilpeys, iloisuus, uhraavaisuus y.m. semmoiset henkiset ominaisuudet; nainen kiintyy suuresti mieheen hänen osoittamansa pelkäämättömyyden, älykkäisyyden ja aatteellisuuden nojalla.

Sattuvasti sanoo tohtori Helen Stöcker, rakkauselämän uuden suunnan tienraivaaja: »Ilman vahinkoa ruumiilliselle ja sielulliselle kehitykselle ei mikään ihminen, ei mies eikä nainen siedä sitä, että hän on koko elinaikansa poissuljettuna luonnollisesta, inhimillisestä toiminnasta, joka kuuluu alkuperäisten viettien joukkoon.» Ja Helen Stöcker vaatii sentakia aivan oikein naiselle kuten miehellekin oikeutta kaikenpuoliseen henkiseen kehitykseen ja oikeutta rakkauteen, ilman kovin ahdistavia rajoituksia, mitkä rajoitukset vain ilman joutavia muodollisuuksia vetävät rajaviivan *syvällisen, ihmistä täydellisesti vallitsevan rakkaustunteen ja löyhän yhtymisen välille ja asettavat ankaria siveellisiä velvollisuuksia miehellekin nykyisessä yhteiskunnassa mahdollisista seuruksista.*

15. 2. 25.

LUONNON RAKKAUSELÄMÄ

eli

DIVINA COMMEDIA

eli

JUMALALLINEN HUVINÄYTELMÄ.

(Biologinen katsaus.)

Kuuluksa esteetikko Fr. Th. Vischer lausuu tunnetussa runossaan: »Auch Einer»: